

ČASOPIS »SLOVENIKA – ČASOPIS ZA KULTURO, ZNANOST IN IZOBRAŽEVANJE« JE NASTOPIIL SVOJ TISKANI VEK

V tretjem letu svojega spletnega obstajanja je kulturno-znanstveni časopis slovenske manjšine v Srbiji »Slovenika« izšel tudi v knjižni obliki. V založništvu Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine sta bili v začetku leta 2017 natisnjeni 1. in 2. številka, medtem ko uredništvo časopisa že uspešno deluje na ustvarjanju letošnje, torej že 3. številke. Medtem ko se prvi dve osredotočata na jezikovna prepletanja in različne koncepte jezika v medkulturnem položaju, bo tretja – toliko že lahko izdamo – posvečena migracijam Slovencev in njihovih potomcev v Srbijo, s posebnim poudarkom na sledovih, prelomih, zabrisih in spajanjih, ki jih je to preseljevanje spodbudilo (in jih še danes spodbuja) na kulturnem obzoru.

Svečana promocija časopisa »Slovenika« je potekala v petek, 31. marca, v Ustanovi kulture mestne občine Stari grad »Parobrod«. Za možnost uporabe teh čudovitih prostorov se imamo zahvaliti

Mestni občini Stari grad. Na petkovem dogodku se nas je zbralo polna dvorana. Prisotne sta najprej ljubeznivo pozdravila Saša Verbič, predsednik Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Srbiji in s tem predstavnik založništva »Slovenike«, in Mateja Norčič-Štamcar, namestnica ambasadorja Republike Slovenije v Srbiji in pooblaščenica ministrice. G. Verbič je povedal nekaj besed o samih začetkih projekta, ga. Norčič-Štamcar pa je poudarila naklonjenost, s katero beograjska Ambasada in Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu Republike Slovenije spremljata delovanje slovenske manjšine, posebej tudi izdajanje časopisa »Slovenika«.

V osrednjem delu promocije so se predstavile štiri govorke – strokovnjakinje z različnih raziskovalnih področij družbe, jezika, kulture in umetnosti ter sodelavke na projektu »Slovenika«. Dr. Mladena Prelić je pripovedovala o glasilih manjšin v Srbiji, o

njihovem pomenu in posebej o prvi številki »Slovenike«, njenem nastanku in vsebini. Prof. dr. Maja Đukanović je več besed namenila drugi številki časopisa in spominom na same začetke, pri čemer je z zadovoljstvom pozdravila vse močnejšo mednarodno in tudi generacijsko mlajšo avtorsko zastopanost. Vizualna umetnica Marija Vauda je nato tenkočutno in prodorno pripovedovala o vizualnih in grafičnih rešitvah, ki krasijo naslovnice »Slovenike«. Simbol časopisa, ki se skozi leta ohranja in transformira, je pečena ura z dvema spojenima čašama, skozi kateri pronica vsebina – zdaj sem zdaj tja, odvisno od tega, kako uro postavimo in opazujemo. Enako se pretakata in spajata slovenska in srbska kultura, v časopisu in predvsem v sami stvarnosti. Za konec je zbrane nagovorila glavna urednica Biljana Milenković-Vuković, ki je predstavila uredniški odbor, mednarodno redakcijo in založniški svet, pri čemer ni izpustila tudi vseh ostalih sodelujočih

– od tehničnih urednikov, do lektorjev, prevajalcev itd. Z lepimi mislimi in optimističnim pogledom na prihodnost »Slovenike« je glavna urednica zaključila uradni del promocije in vse zbrane povabila na pijačo v sosednji prostor. Ob prijetnem druženju so se prepletali veseli pogledi, zanimive zgodbe in dobre želje v znamenju skupnega bivanja in prihodnosti slovenske skupnosti v Srbiji.

»Slovenika«, časopis s premišljenim imenom – geslo »slovenika« je namreč v SSKJ pojasnjeno kot množinsko poimenovanje za »dela v slovenskem jeziku in dela o slovenskem jeziku, književnosti«, je bil ustanovljen z namenom povezovanja strokovnjakov, znanstvenikov in raziskovalcev, ki se ukvarjajo s slovensko kulturo

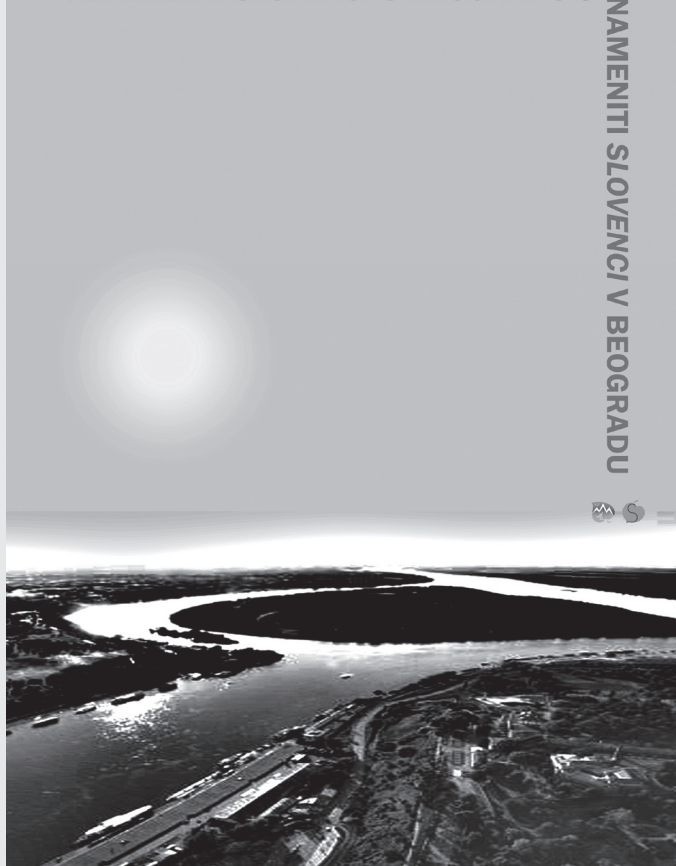

v Srbiji in slovensko-srbskimi družbenimi prepletanji nekoč in danes. Združevanje obeh kulturno-jezikovnih področij na poseben način zastopa tudi dvojezičnost »Slovenike«, ki izhaja v srbskem in slovenskem jeziku, in tako odpira prostor slovenskim in srbskim raziskovalcem, da se izražajo v sebi najbolj domačem jeziku. Nacionalni svet slovenske narodne manjšine časopis označuje kot enega od najpomembnejših sodobnih projektov manjšinske skupnosti, saj bogate izkušnje medkulturnosti, ki jih vsi mi na svoj način občutimo, prenaša na visoko strokoven in profesionalen nivo, ki si želi biti jasen, zanimiv in razumljiv širši publiki, tako v Srbiji kot v Sloveniji.

Tanja Tomazin

ZNAMENITI SLOVENCİ U BEOGRADU 3

ZNAMENITI SLOVENCİ U BEOGRADU

»ZNAMENITI SLOVENCİ 3«

Istočasno potekajo tudi zaključne priprave za razstavo »Znameniti Slovenci v Beogradu« št. 3.

Portreti »Znamenitih Slovencev v Beogradu« za ta cikel so izbrani v letu 2016. To so Alojz Gradnik, Antonija Javornik, Miloš Štibler, Valerija Heybel, Stevo Žigon, Ivan Čargo, Dragutin Prosen, Boris Sikošek, Andrej Tumpej, Kristina Gorišek, Irma Flis in Oskar Gruden.

Ta, tretja, serija portretov nadaljuje s prakso, ki je vzpostavljena še v prvem ciklu, leta 2014.

Koncept, ki so ga utemeljili idejni tvorci tega projekta, Slobodan Jakoš, Saša Verbič in Dušan Sindik, je zelo hvaležen in spodbuden za delo. O vizualni afiniteti in kapaciteti odločava Nikola Pilipović in Marija Vauda skozi kreativni, ustvarjalni in spoznavni proces. Z vsako novo serijo se to kompleksno delo nagradi in dvigne na novo raven, zato ne preide v rutino. Vodja projekta je Biljana Milenković Vuković.

Nismo se odločili za enostavno rešitev skromnega naštevanja vizualnih dejstev, kar bi bil poenostavljen, enako legitimen, birokratski pristop. V svetu inflacije slik, ti digitalni ikonopisi – montaže – kolaži – vizualni teksti predstavljajo način, da se hitro, efektno, v enem pogledu povzame in da je takoj jasno: eno življenje – ena usoda. Zato je vsak portret unikaten.

Ta projekt zajema tudi delo na vizualni identiteti kataloga, ki se z vsako novo serijo skozi ponovitev dopolni z novimi rešitvami.

Marija Vauda in Nikola Pilipović

PREŠERNOV DAN – PROSLAVA V ČAST NAJVEČJEGA SLOVENSKEGA PESNIKA IN OBLETNICE DRUŠTVA »KREDARICA«

V Novem Sadu je bila 8. februarja 2017 organizirana Centralna proslava, s katero smo proslavili »Prešernov dan« in dvajseto obletnico Društva Slovencev »Kredarica« iz Novega Sada, najstarejšega društva Slovencev v Srbiji sploh. V dvorani Srbskega narodnega gledališča je bil pred več kot 300 gosti prirejen kulturno-umetniški program, v katerem so sodelovali člani gostiteljskega društva in umetniki iz Novega Sada. Poleg številnih predstavnikov slovenske manjšinske skupnosti v Srbiji so se proslave udeležili tudi gostje iz Slovenije. S svojo prisotnostjo so dogodek počastili predstavniki slovenske delegacije, minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc, predstavniki pokrajinske Vlade, predstavniki mesta Novi Sad z županom Milošem Vučevićem na čelu ter beograjski nadškof in metropolit Stanislav Hočevar. Nacionalni svet slovenske narodne manjšine v Srbiji je predstavljala Dragomir Zupanc, predsednik Odbora za kulturo.

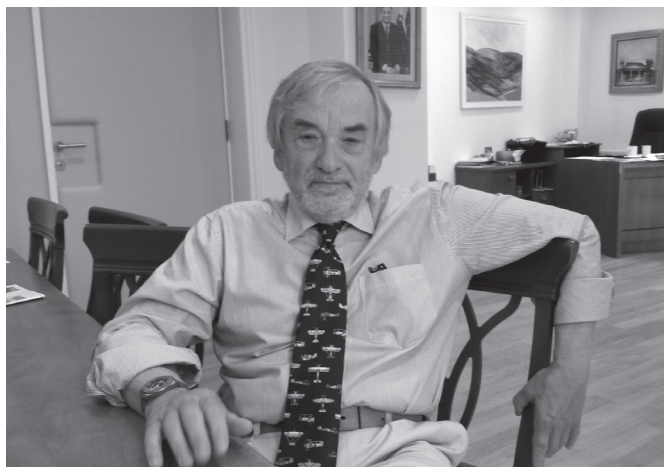
Predsednik Društva »Kredarica« Ivan Zavrtnik je pozdravil prisotne in v svojem nagovoru predstavil delovanje »Kredarice«

od ustanovitve do današnjih dni. Nato so zbrane nagovorili še minister G. Žmavc, župan M. Vučević, D. Zupanc in častni konzul Republike Slovenije v Srbiji Rajko Marić. V imenu slovenskih društev v Srbiji je spregovoril Ivica Gruden, predsednik SKZ »France Prešeren« iz Niša. Zatem se podelili priznanja in zahvale zaslužnim članom ter prikazali dokumentarni film o Društvu »Kredarica«. V umetniškem delu programa so nastopili zbor gostiteljskega društva in dva umetnika, ki sta izvedla nekaj kompozicij klasične glasbe.

Prešernov dan je kulturni narodni in državni praznik v Sloveniji, ki ga praznujemo 8. februarja, na dan smrti največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Je dela prost dan, ko se po vsej državi prirejajo razni kulturni programi. Prešernov dan praznujejo tudi vse slovenske skupnosti po svetu, in sicer s prirejanjem raznih kulturno-umetniških programov, na katerih sodelujejo poznani umetniki.

Josip Weber

INTERVJU - *Vladimir Gasparič*

NEBO MI MEJA

V tokratnem intervjuju smo se zopet pogovarjali z nadvse zanimivo in močno osebnostjo, ki soustvarja sedanost slovenske narodne manjšine v Srbiji. V prijateljski atmosferi na Dositejevi ulici, ob neumornem zvoku strojev, s katerimi v bližini nekaj popravljajo, nas je sredi zasedenega torkovega urnika na predzadnji dan maja ljubeznivo sprejel ambasador Republike Slovenije v Srbiji, gospod Vladimir Gasparič. Pogovor je, v skladu z Gasparičevo osebnostjo, potekal zelo prijetno, odprto, umirjeno. V želji, da ga spoznamo ne le kot uspešnega diplomata, pač pa tudi in predvsem kot človeka, smo se pretirani uradnosti odpovedali na račun spontanosti in, res je, tudi marsikatero duhovitosti, podaljšane v (na)smeh.

Začnimo na začetku. Od kod prihajate? S tem ne mislim samo na geografsko mesto, pač pa na čas in okolje, v katerem so se pisala prva poglavja vaše življenjske zgodbe.

Jaz sem tako imenovana ljubljanska srajca, ste že slišali za ta izraz?

Sem.

Rojen v Ljubljani, oče iz Maribora, mati iz Rogaške Slatine, se pravi – usmerjeno k Štajerski. Vse šole sem končal v Ljubljani in nekako me je vedno zanimalo delo v tujini. Zakaj? Imel sem strica, ki je bil »gastarbajter« v Nemčiji, čeprav ni delal v tovarni, ampak v samem vodstvu neke zelo prominentne nemške firme, bil je zelo dobro situiran in se je vsako leto domov pripeljal z drugim avtomobilom, kar je naredilo na mene blazen vtis (smeh). Te stvari sem torej povezoval s tujino. Zato sem se tudi učil jezikov, predvsem nemščine, angleščine, tudi ruščine, vse z vizijo, da bi bil nekako usmerjen na delo v tujini, vendar za Slovenijo. No, potem se je zelo hitro pojavila priložnost, da grem kot predstavnik Slovenije v jugoslovansko diplomacijo. Tako sem svojo kariero dejansko začel pred 35 leti prav v Beogradu, na Ministrstvu za zunanje zadeve, ki še sedaj stoji. Tam imam še vedno nekaj kolegov iz tistega obdobja, na primer Ivan Mrkić, svetovalec predsednika države, je moj vrstnik in se pozna še od takrat. V Beogradu sem bil kratko, ostal sem na trimesečnih pripravah, ker so me izbrali, da grem v Peking. Tako sem začel kot mladi slovenski diplomat, bil sem drugi sekretar za ekonomske zadeve, to je bila fenomenalna izkušnja, čeprav je bila Kitajska

takrat zelo zelo drugačna od današnje. Ampak mene je fasciniralo, kako deluje diplomacija, spoznavanje sveta, potovanje, in od tedaj sem bil diplomaciji bolj kot ne predan. Najprej na Kitajskem – v Aziji sem vse skupaj preživel 17 let, in sicer v raznih funkcijah. Začel sem tako, kot sem rekel, potem sem bil 10 let predstavnik velike slovenske firme, nazadnje ambasador Republike Slovenije. Tam se mi je rodil tudi sin, ki še danes živi v Hongkongu, govori kitajsko in je uspešen človek, skratka, na Azijo sem navezan zaradi mnogih stvari. Poleg tega sem bil ambasador v Singapurju, deloval sem v Tokiu, v Bangkoku, da bi se na kraju vrnil v kot ambasador v Črno goro in za tem v Beograd. Velika razlika – tako v pogledu velikosti držav, mentalitete in drugih specifik ... ampak to je vse prednost diplomacije.

Zelo kmalu ste torej odšli od doma – kaj pa domotožje, občutki navezanosti, pogrešanje?

Nikdar nisem imel domotožja. Saj smo bili vedno v kontaktu s starši, tudi moj brat je bil v diplomaciji, nekako nikoli nisem imel tega občutka. Dom sem si vedno ustvaril tam, kamor sem prišel. Saj sem obiskoval Ljubljano in moje domače, tam sem preživelja počitnice, ampak domotožje me ni mučilo. Tudi žena nima težav s tem, ona je kot prva Slovenka iz Celja končala slikarsko akademijo v Pekingju, govori kitajsko, razvijala je svojo kariero in kot par sva se nekako super ujela – jaz diplomacija, ona umetnost, tako sva v vsaki državi hitro našla interese, ki so nama skupni.

Tudi v tem pogledu je diplomacija zelo zanimiv poklic, moraš biti tip za to. Ena od njenih značilnosti je namreč ta, da si pogosto izredno sam. Odvisen si od sebe, v trenutku se moraš odločiti, kaj je prav in kaj ne. To pomeni, da moraš imeti ogromno izkušenj in znanja, da se v tem trenutku pravilno in racionalno odločiš. Nikakor ne gre za najslabši poklic na svetu (smeh) – spoznaš veliko ljudi, privilegij je, da se lahko giblješ v prominentnih krogih, da se vsi bolj kot ne hočejo pogovarjati s teboj, kar pomeni, da imaš dostop do pametnih, sposobnih ljudi, ki odločajo o velikih zadevah ... to so vse prednosti. Podobno je tudi sedaj v Srbiji.

Omenili ste samostojno sprejemanje odločitev. Vam je bilo to nekoč, recimo pred 20 leti, to bistveno težje kot danes?

Takšnega odločanja je danes na splošno več kot nekoč. Seveda je tudi lažje – nekako se naučiš analitično preceniti, kaj je prava stvar za Slovenijo, kar ni vedno enostavno, ker se prepletajo razno razni interesi. Ampak tu pridejo do izraza izkušnje, ki so v diplomaciji izredno pomembne.

Kako se počutite v Beogradu?

Beograd je izredno šarmantno mesto. Morda ni najbolj urejeno mesto na svetu, ampak šarm je tisti, ki fascinira, ustvarjajo pa ga ljudje. Fascinanten je glede prijaznosti in odprtosti ljudi, smisla za zabavo, dobro hrano, kulturo, srbska gledališča in koncerti so izjemni. To ugotovljamo vsi Slovenci, zato tako radi prihajamo v Beograd. Predvsem mladi, pri katerih to navdušenje nima veze z jugonostalgijo, saj se tega obdobja niti ne spomnijo, ne govorijo srbsko in komunicirajo v angleščini. Očitno ima Beograd nekaj, kar Slovence fascinira in kar nam doma verjetno manjka.

S tem ste delno že odgovorili na moje naslednje vprašanje, in

sicer, katere segmente slovenske in na drugi strani srbske kulture oz. tradicije osebno najbolj cenite?

V Srbiji je prisoten velik dar za umetnost, sploh za igralsko. Srbi so zelo dobri »glumci«, v vsakem pogledu – privatno, službeno in kulturno (smeh).

Je to kompliment ali kritika?

To pride zelo prav. Glede na to, kako to spretnost uporabljajo, je to zagotovo kompliment. Ta komponenta Slovincem manjka, mi vse jemljemo preveč resno in premočrtno. Omenil sem torej kulturo, srbska gledališča, filmsko umetnost, kako znajo organizirati koncerte, kako se nenazadnje publika odziva nanje – na koncertu je na primer enako zanimivo opazovati publiko, kot nastopajoče na odru. In to je zelo simpatično. Potem recimo srbske restavracije z živo glasbo in kako ljudje reagirajo nanjo. Slovenci smo v kulturi bolj usmerjeni na balade, tragedije, travme – tudi če primerjamo slovenske in srbske filme, so kot noč in dan. Očitno gre za razliko v komponenti značaja.

Pa vas vseeno tudi v slovenski kulturi kaj očara ali nagovarja?

Seveda, v nekaterih stvareh smo tudi mi zelo dobri. Na primer v izraznih plesih smo v samem vrhu, tudi na področju slikarstva. Denimo Magnifico in Perpetuum Jazzile so širom popularni.

Ker je nekako spoj obeh kultur.

Tako je, Magnifica povezujejo tudi s Srbijo. Poleg njega imamo tudi slovenske muzikante, ki poskušajo ustvariti pozitivno in srečno atmosfero. Sinergij med obema kulturama je kar nekaj. Bil sem na več predstavah, ko so slovenska gledališča gostovala v Srbiji in bila zelo lepo sprejeta. Torej mora biti tudi na naši kulturi nekaj, kar v Srbiji opazijo in cenijo, česar pa se mi sami morda niti ne zavedamo. Že če pogledamo, kako tudi Srbi radi obiskujejo Slovenijo. Srbski gosti so recimo po številu vodilni obiskovalci slovenskih term. Ko jih vprašam, zakaj, pripovedujejo o miru, zeleni naravi, spokojnosti, čistoči, urejenosti ... vse to, kar mi jemljemo za samoumevno.

Omenili ste mir in spokojnost – se to odraža tudi na slovenskih ljudeh, na njihovem karakterju?

No, če greste v slovenske terme, ne boste naleteli na živo glasbo do treh zjutraj (smeh), pač pa na spokojno atmosfero. V znamenju miru, počitka, stika z naravo, športa ... pri nas je nekako vse povezano z zdravim življenjem in naravo. Slovenija je država z največ gozdovi v Evropi, ti gozdovi so urejeni, na to damo veliko in očitno Srbi to opazijo – na tem področju imajo sami manjši deficit, verjetno tudi zato posebej cenijo ta segment.

Srbi so odprti ljudje, ki se znajo zabavati. Bi rekli, da smo Slovenci, enako kot naše okolje, tudi po naravi bolj mirni, manj nervozni?

Ja, rekel bi, da smo bolj lirični, nekoliko pesimistični. Balada je naš popularen žanr.

Še se zaustaviva pri razmerju dveh kultur, le da se tokrat osredotočiva na kulinariko – čemu iz slovenske in čemu iz srbske kuhinje se ne morete upreti?

Srbska kuhinja je zelo prisotna in popularna tudi v Sloveniji. Omenil bi odlični kajmak, klobasice, vse na žaru, podpeko ... ta hrana je za nas zelo atraktivna, je pa tudi zelo težka, najbrž tudi ni dietna. V Sloveniji je velik poudarek na zdravi, bolj lahki hrani. Obstaja cel kup televizijskih oddaj, knjig in tečajev, kako

zdravo jesti ... to je ena od opaznih kulinarčnih razlik, kaj pa si vsak Slovenec nazadnje raje privoščiti, pa je druga zgodba – najbrž poleg solate in korenčka tudi kakšen dober zrezek na srbski način. Slovincem gredo odlično od rok sladice, ker niso tako sladke – recimo potice, kremšnite, rezine, jabolčni zavitki, na tem področju smo po moji oceni morda celo v prednosti. Oboji pa imamo dobro vino in pršut.

Slovenska in srbska zgodovina sta v preteklem stoletju prepletli svoji zgodbi. Bi rekli, da se to še danes odraža na obeh narodih?

Ovisno, s kom govorite. Zagotovo so bile mnoge zadeve pozitivne, tistih se naša generacija z rada spominja, za mlajše generacije pa bo ta spomin kaj hitro zbledel, zanje te zgodovine ne bo več. Žal se je vse skupaj končalo, kot se je – zelo bridko. Tudi za Slovenijo je bila to mučna, travmatična zgodba, ki se je ne spominjamo radi. To se sicer ne nanaša toliko na zgodovino Slovencev in Srbov, nanaša se na zgodovino, ki so jo krojili regionalni politiki. To je v bistvu – v svojem zadnjem delu – žalostna zgodba. Danes smo Slovenci sicer zadovoljni in srečni, da smo se odločili za svojo pot. Ta je bila v začetku zelo tvegana, vendar smo jo z veliko truda in še več sreče uspešno izvedli, in tako je Slovenija sedaj samostojna, sodobna, uspešna država, tudi naša ekonomija je na dobri poti. Ne vem, če je tu enako. V Beogradu denimo večkrat potujem s taksijem in taksisti zelo hitro ugotovijo, da sem iz Slovenije – najbrž zaradi naglasa. Praviloma začnejo govoriti o dobrih starih časih, kako mogočna je bila Jugoslavija in kako srečno smo živeli skupaj. Naš pogled je nekoliko drugačen, obrnili smo nov list. Srbija se danes obrača v isto smer, Evropska unija je postala njena prioriteta, dela pomembne korake, vendar na žalost z velikim časovnim zamikom, kar pomeni precejšnje breme. Če pogledamo standard, mlade, ki odhajajo v tujino, čeprav so to domoljubi in neradi gredo, z veseljem bi ostali v Beogradu, če bi le dobili službe. Vse to so posledice nekaterih napačnih odločitev v preteklosti. Moram pa reči, da sedanja vlada zelo dobro utira novo pot in ima pri tem podporo celotne EU, posebej tudi Slovenije. Kolikor je v naši moči, pri tem želimo pomagati, saj si tudi mi želimo, da bi bila Srbija uspešna država in Srbi srečni ljudje. Dobro je biti obkrožen z dobrimi sosedi in živeti v regiji, kjer stvari funkcionirajo, kjer so ljudje zadovoljni, saj to vpliva tudi na širše okolje, denimo na Slovenijo. Srbija je največja in najbolj vplivna država v Regiji in tudi nam je v interesu, da ji gre dobro – ker gre s tem dobro nam vsem.

Kako doživljate slovensko skupnost v Srbiji, kje vidite njene močne točke in morda določene pomanjkljivosti?

V Srbiji je veliko slovenskih društev, ki so zelo različna. Nekatera so zelo aktivna, če omenim »Savo«, društvo v Kostolcu, Požarevcu, »Kredarico« v Novem Sadu, pa tudi še nekatera druga društva, ki sem jih obiskal. Fascinantno je, s kakšno zavednostjo in zanosom ti ljudje delujejo, še posebej otroci in mladina, kako gojijo kulturo jezika, berejo knjige, imajo glasbene, dramske sekcije, delajo vse živo. Res je, da je Slovenija pri tem zelo dejavna, da spodbuja društva na vrsto načinov, tudi s financami, ker je za nas ohranjanje slovenske identitete zunaj državnih meja zelo pomembno. Od vseh krajev, kjer sem živel in deloval, se šele v Beogradu soočam s pravimi slovenskimi društvi in skupnostjo, drugje to ni živelo, tudi v Črni gori ni bilo tako. Ambasada poskuša biti vključena, kolikor more, odzivamo se na vaše prireditve, ki so pomembne tudi za nas.

Tudi v Beogradu gre za zelo dobro zgodbo. S Sašem Verbičem, predsednikom Nacionalnega sveta, se srečujeva, tudi sedaj imava odprte neke nove razmisleke in idejo za projekt, iz katerega bo morda nastalo nekaj dobrega, seveda ne jutri, ampak v prihodnosti – vse v duhu krepljenja slovenske narodne identitete med pripadniki slovenske manjšine v Srbiji. Župan Novega Sada mi je nedavno rekel, da je ponosen, da ima na svojem ozemlju društvo »Kredarica«, ker so to odlični srbski državljani in obenem zavedni in aktivni Slovenci. Kar je res. Podobno je v Beogradu – denimo pevski zbor, številne druge aktivnosti. To podpiramo, se veselimo in smo z vami. Seveda, z večjim finančnim vložkom iz Slovenije bi se dalo ustvariti še več. Slovenija je bila do nedavnega v krizi, zato so bile finance skromnejše, verjetno pa bo v prihodnosti boljše. Skratka, cela zgodba je zelo dobra in pozitivna, nimam pripomb.

Bi zase rekli, da ste po naravi bolj miren in preudaren, ali bolj strasten, temperamenten tip človeka?

Jaz sem tipična tehtnica, kar pomeni, da se počasi odločam, vse stokrat pretehtam. To je morda nekoliko negativna komponenta tehtnice, čeprav so ljudje v tem znamenju sicer odlični, rojeni diplomati, kajti trudijo se izogibati konfliktom. Konfliktov ne maram, sovražim jih in se jih bojim. Vedno poskušam vse umiriti in rešiti. Včasih se celo žena razburja, da se v kakšni stvari nočem spopasti z njo (smeh) ... To mi enostavno ne leži. Se pa ta lastnost lepo sklada z mojo kariero diplomata.

Osebnostno pa, hmmm ..., ne vem, kaj bi rekel. Po kitajskem horoskopu sem tiger in ti okrog sebe potrebujejo veliko prostora, da se lahko gibljejo, želijo biti sami in ne dovolijo, da bi jim drugi prišli preblizu. Sicer strastno ljubim glasbo, od nekdaj sem igral klavir, nedavno sem se tega ponovno lotil, tu v Beogradu sem si namreč kupil električni klavir in spet igram. Moj hobi pa je letenje, sem športni pilot.

Aktiven športni pilot?

Ja. Izredna fascinacija je, da upravljaš z »mašino« v zraku.

Ste si to želeli postati kot otrok?

Seveda, najbrž vsak »mulec« hoče biti pilot, ker se mu zdi fino, ko gleda filme. Tudi to je bila moja želja, ampak če bi v tistih, jugoslovanskih časih hotel narediti kariero pilota, bi moral iti v vojsko, na vojaško gimnazijo v Mostarju. Naredil bi kariero vojaškega pilota, da potem v neki točki prešel med komercialne pilote. To je bil nekoč edini način, ki pa me ni mikal. Ampak kasneje, ko sem si lahko privoščil, sem naredil izpit za športnega

pilota v Singapurju. Danes imam singapursko, kitajsko, črnogorsko, slovensko in evropsko pilotsko dovoljenje.

Večkrat letite?

Ja, letim v malem, enomotornem propellerskem avionu. Z njim se lahko peljejo štirje ljudje. To človeku blazno dviguje samozavest – ko prvič letiš sam, brez inštruktorja, je težko opisati, kako si sam. Ko ti inštruktor da zeleno luč, ko oceni, da si tega sposoben – to pride na vrsto še pred izpitom, ko ti zaupa avion, ki je vreden 150.000 evrov, da poletiš, narediš par krogov in pristaneš, to je ... vau! Počutiš se kot številka ena.

Če bi lahko živeli kjerkoli na svetu – hotela sem uporabiti star kliše »samo nebo je meja«, vendar zdaj vidim, da to za vas pravzaprav ne drži – torej povsem brez meja, kje bi živeli in zakaj?

Zahvaljujoč diplomatski službi sem imel privilegij, da sem prepotoval in spoznal zelo velik del sveta. Najbolj so me očarali določeni otoki na Pacifiku, vprašanje pa je, če mi tam vseeno ne bi hitro postalo dolgočasno. Fascinantna narava, ljudje, atmosfera, zares živeti tam pa je druga zgodba. Mislim, da se bom po Beogradu ustalil v Sloveniji, ki je prelepa država s čudovito pokrajino, ukvarjal se bom s hobiji ... ja, mislim, da se tja želim vrniti. Navsezadnje sem bil v Sloveniji zelo malo. Kamorkoli pridem, me nekaj fascinira, pomislim, da bi kar ostal, vendar je vprašanje, če bi zares lahko. Prednost Slovenije je tudi v tem, da je par ur vožnje oddaljena od zelo zanimivih prestolnic EU, ki jih lahko obiščeš za dan, dva, da se naužiš velemestne atmosfere – naj bo to kultura, nakupovanje, množica ljudi, karkoli – in se potem vrneš. Prav tako bi na stara leta morda želel živeti v Hongkongu, kjer je moj sin, tudi to mesto ima svoj izjemen čar, morda bi tam lahko ostal do konca.

Zanimivo, na eni strani naka mala, čista, mirna deželica, na drugi veličastno, bučno, ogromno mesto.

Ja, čisto nasprotje.

Kot ste rekli, tehtnica...

Tako je (smeh).

Eno od tradicionalnih vprašanj, ki jih postavljamo vsem sogovornikom, je: ali imate svojo najljubšo slovensko pesem?

Srbi imajo nekaj zelo lepih, ko jih poslušas, te prevzame. Ena takšnih je *Tamo daleko*, pa še ena, *Ovo je Srbija*.

Mes slovenskimi so mi všeč pesmi od Avsenikov ali *Slovenija, od kod lepote tvoje*. V Srbiji je recimo *Tamo daleko* kot neka vzporedna himna, ko jo igrajo, ljudje večkrat vstanejo. V Sloveniji takšne ni, ampak *Slovenija, od kod lepote tvoje* je zelo lepa.

Bi bralcem Biltena želeli še kaj sporočiti, zaželeli, povedati?

Vsak Slovenec, ki tu živi, ve, zakaj je tu, zakaj je ostal. Rekel bi, živite v državi, ki je na zelo dobri poti, spoštovanja vredna, ima vizijo, ne glede na to, kaj si kdo misli o njenih voditeljih, oziroma kako jih opisujejo nekateri lokalni mediji. To so voditelji, ki so drugače nastrojeni, kot so bili vodilni ljudje nekoč, v manj prijetnih časih. Srbija ma fenomenalen potencial, ker je tako velika, ima potencial ljudi – 7 milijonov ljudi. Slovenija ima velikost vaše Vojvodine – po teritorialnem obsegu in po ljudeh. Ta potencial velja izkoristiti, še sploh potencial mladih, tu je ogromno mladih z briljantnimi možgani, za katere je škoda, če odidejo in se več ne vrnejo. Nadaljujte pot, na kateri ste, in z malo sreče lahko splezate zelo visoko.

Pogovarjala se je Tanja Tomazin

XVI. REDNA SKUPŠČINA DRUŠTVA SAVA

(dne 12. 4. 2017 ob 18. uri v prostorih Društva Sava, Terazije 3/IX, Beograd: izpis iz Zapisnika)

Vsako leto se v začetku aprila zberejo delegati Skupščine Društva Sava. Tako je bilo tudi letos, 12. aprila, ko se je v prostorih Društva Sava na Terazijah zbralo 38 delegatov, s čimer je bil dosežen kvorum in omogočen regularen potek skupščine.

Termin skupščine je vsakič postavljen v april, saj se šele v marcu pridobi finančna sredstva za tekoče leto.

V nadaljevanju objavljamo Zapisnik s XVI redne letne Skupščine Društva Slovencev v Beogradu – Društva Sava.

IZPIS IZ ZAPISNIKA

Člana Predsedstva skupščine Društva Sava sta Dragomir Zupanc, predsednik, in Vladimir Žnidarčič, podpredsednik.

Predsednik skupščine Društva Slovencev v Beogradu - Društva Sava Dragomir Zupanc je pozdravil prisotne člane Društva, delegate in cenjene goste.

Na podlagi podpisov prisotnih delegatov je sklenjeno, da obstaja kvorum, saj je od 60-ih na seji prisotnih 38 delegatov, kar je po Statutu zadostno število.

Za zapisnikarico je izvoljena Vesna Milošević, sekretarka Skupščine Društva.

Pred začetkom dela so prisotni z minuto molka počastili spomin na člane, ki so preminuli v obdobju med dvema sejama Skupščine.

Predlagani dnevni red je bil poslan vsem delegatom pred sejo Skupščine.

Predsednik skupščine je predlagal naslednji dnevni red:

PREDLOG DNEVNEGA REDA

XVI redne letne seje Skupščine Društva Slovencev »SAVA« v Beogradu

1. **Potrditev zapisnika XV redne letne seje skupščine Društva SAVA;**
2. **Poročilo Predsedstva Društva o delu v letu 2016;**
3. **Poročilo odbora za kulturo;**
4. **Poročilo o dopolnilnem pouku slovenskega jezika;**
5. **Poročilo o dejavnostih Pojoče družbe;**
6. **Poročilo o dejavnostih odbora za turizem in šport;**
7. **Poročilo odbora za pomoč starim;**

8. **Finančno poročilo za leto 2016 s potrditvijo novih članov Društva Sava;**
  9. **Poročilo Nadzornega odbora o delu v letu 2016;**
  10. **Sprejem programa dela in načrta dejavnosti za leto 2017;**
  11. **Sprejem finančnega načrta za leto 2017;**
  12. **Spremembe in dopolnitve Statuta;**
  13. **Razno, predlogi in informacije.**
- Dnevni red je soglasno sprejet.

1. Potrditev zapisnika s XV redne letne seje skupščine Društva Slovencev SAVA v Beogradu

Zapisnik je soglasno sprejet.

2. Poročilo Predsedstva Društva o delu v letu 2016

Predsednik Društva Saša Verbič je prebral poročilo o delu Društva Sava za leto 2016.

Poročilo je soglasno sprejeto.

3. Poročilo odbora za kulturo

Dušan Krivec, član odbora za kulturo, je prebral poročilo predsednika odbora za kulturo Dragomira Zupanca o delu odbora za kulturo.

Poročilo je soglasno sprejeto.

4. Poročilo o dopolnilnem pouku slovenskega jezika

Marija Jakoš je prebrala poročilo učiteljice Tatjane Bukvič o dopolnilnem pouku slovenskega jezika v Društvu Sava za leto 2016.

Poročilo je soglasno sprejeto.

5. Poročilo o dejavnostih Pojoče družbe

Članica ženskega pevskega zbora Pojoča družba Ana Roza Gerden je prebrala poročilo o dejavnostih zbora v letu 2016.

Poročilo je soglasno sprejeto.

6. Poročilo odbora za turizem in šport

Odbor za turizem in šport v preteklem obdobju ni imel dejavnosti. Član Društva Mirko Detiček je podal predlog za sodelovanje Društva Sava s Planinskim društvom Železničar, za projekte s področja turizma in športa.

Delegati Skupščine so predlog podprli.

7. Poročilo odbora za pomoč starim

Predsednik Skupščine Dragomir Zupanc je opravičil Branko Djurić, odsotno članico odbora za pomoč starim, ter povedal, da odbor ni imel dejavnosti v preteklem obdobju.

Podpredsednik Skupščine Vladimir Žnidarčič je predlagal, da se stare člane, ki so potrebni pomoči, obiskuje.

Delegati Skupščine so predlog podprli.

8. Finančno poročilo za leto 2016 s potrditvijo novih članov Društva Sava

Podpredsednik Društva Sava Slobodan Jakoš je prebral finančno poročilo za leto 2016 in predlagal potrditev sprejema novih članov Društva Sava.

Poročilo je soglasno sprejeto, enako tudi sprejem novih članov.

9. Poročilo Nadzornega odbora o delu v letu 2016

Poročilo o delu nadzornega odbora je prebrala predsednica

odbora Nada Mandić. Nadzorni odbor je izrazil mnenje, da je bilo delovanje Društva Sava v letu 2016 zakonito in v mejah normativnih aktov Društva, zato je na temelju člena 19. Statuta Društva Skupščini predlagal, da to poročilo potrdi in sprejme. Poročilo je soglasno sprejeto.

10. Sprejem programa dela, načrta dejavnosti in finančnega načrta za leto 2017

Predsednik Društva Sava Saša Verbič je prebral podroben delovni program in načrt dejavnosti za leto 2017.

Progradela je soglasno sprejet.

11. Potrditev finančnega načrta za leto 2017

Podpredsednik Društva Sava Slobodan Jakoš je prebral finančni načrt za leto 2017.

Načrt je soglasno sprejet.

12. Spremembe in dopolnitve Statuta

Saša Radić, predsednik oddelka Društva Sava v Kostolcu, je prebral predlog za spremembe in dopolnitve Statuta Društva Sava.

Predlog je soglasno sprejet.

13. Predlogi in informacije

Podpredsednik Društva Sava Slobodan Jakoš je predlagal:

- Da se donatorjem in sponzorjem podeli zahvalnice Društva Sava ob priložnosti proslave dneva Društva.
- Da se usluga izdajanja potrdila za pridobitev državljanstva plača 500,00 rsd.

Predlogi so soglasno sprejeti.

Beograd 19.04.2017

Predsednik Skupščine

Dragomir Zupanc

Zapisnik oblikovala

Vesna Milošević, sekretar

VPIS V POSEBNI IMENIK

Vpis v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine v Srbiji

Zakon o nacionalnih svetih narodnih manjšin iz leta 2009 je omogočil vpis v posebne volilne imenike narodnih manjšin v Srbiji. Obrazec za vpis lahko prevzamete na spletnih straneh Nacionalnega sveta in Društva Sava.

Na osnovi Zakona o varovanju osebnih podatkov, ki velja od 1. 1. 2009, je za vpis v posebni volilni imenik potrebno izpolnjeni zahtevek za vpis **osebno** dostaviti pristojni občinski upravi, kjer imate prijavljeno prebivališče – ob predložitvi osebne izkaznice. Zakon tudi dopušča, da izpolnjen zahtevek skupaj s fotokopijo osebne izkaznice pošljete priporočeno na naslov vaše pristojne občinske uprave. Pristojna občinska uprava bo na vaš naslov v 15 dneh poslala Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik. Vpis v posebni volilni imenik je oproščen plačila administrativnih stroškov.

Z vpisom v posebni volilni imenik se ne izgubijo druge volilne pravice.

Z Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine se pridobi pravica do udeležbe na neposrednih volitvah Slovenskega nacionalnega sveta, ki so vsaka štiri leta.

DAN DRUŠTVA »SAVA 2017«

Kot vsako leto, tudi letos slavimo naš dan, dan Društva Slovencev v Beogradu – Društva »Sava«. Veseli, hvaležni in ponosni, da obstajamo že 16 let, se bomo 17. junija ob 18.00 zbrali v svečani dvorani Skupščine Občine Stari grad (Makedonska 42). Program bo še posebej obogaten z otvoritvijo razstave »Znameniti Slovenci 3« in nastopom gostujočega zbora Slovenskega kulturnega društva Istra iz Pulja »Encijan«.

Vsem članom in prijateljem voščimo srečen 16. rojstni dan društva. Lepo je, da se imamo.

Tanja Tomazin

Za vso pomoč se pristrčno zahvaljujemo:

Urdu Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu

Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije

Nacionalnemu svetu slovenske narodne manjšine

KULTURNI DOGODKI

Žalujoči ostali

Od 27. 4. do 30. 4. 2017 smo si Slovenci v Srbiji lahko ogledali odlično odigrano Nušičevo igro gostujočih gledališnikov iz Leskovca pri Krškem. Gosti so se na turneji po Srbiji ustavili najprej v Kostolcu, nato v Gudurici in nazadnje v Novem Sadu.

KD Leskovec pri Krškem je bilo ustanovljeno novembra 2001. Društvo je zelo aktivno, saj v njem deluje več sekcij: dramska, fotografska, glasbena, literarna in sekcija za ohranjanje kulturne dediščine. S finančno pomočjo različnih donatorjev v Sloveniji, Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Društva Slovencev Sava v Beogradu so se v Srbiji predstavili s svojo zadnjo uspešnico, dramskim delom z naslovom *Žalujoči ostali*, ki nam na (še) vedno aktualen način prikaže, da človeška pokvarjenost ob delitvi premoženja ne pozna meja. Glavna tema so ambicije posameznikov podedovati nasledstvo, denar in imetje. *Žalujoči ostali* privlečejo na dan še tako daljne sorodstvene vezi in vedo povedati o pokojniku samo dobro, saj vsi upajo na delež pri dediščini. Ko pa jim dediščina spolzi med prsti, njihovo spoštovanje do pokojnika izgine.

V Kostolcu je njihov obisk sovpadel z dnevi predstavljanja amaterskih gledališč (PETA SMOTRA AMATERSKIH POZORIŠTA BRANIČEVSKOG OKRUGA). Slovenci so manifestacijo obogatili in jo spremenili v mednarodno prireditev. Predstavili so se v revijalnem delu. Čeprav niso tekmovali, je komisija med nastopajočimi izbrala najboljšo igralko in jo nagradila.

Kulturna dvorana v Kostolcu je bila ta večer polna. Komedijo so si ogledali vplivni kulturni, gospodarski in politični predstavniki mesta. Pomembno veljavo sta srečanju slovenske in srbske srenje s svojim obiskom dodala veleposlanik g. Vladimir Gasparič in ga. Majda Zorko Gasparič. Obiskovalce je najprej nagovoril Saša Radić, predstavnik Društva Slovencev Sava, organizator tega dela prireditve, nato pa še vodja gostujočega gledališča, Janez Kerin, ki je predstavil domači kraj in KD Leskovec pri Krškem. Največ gledalcev je bilo potomcev Slovencev, ki živijo v Kostolcu in okolici, vse do Beograda. Vsi so z navdušenjem sprejeli nastopajoče in jih nagradili z dolgim in odmevnim aplavzom. Po predstavi so gostitelji pripravili neformalno srečanje in druženje z igralci in domačini, kjer ni manjkala bogata kulinarčna pogostitev.

O dogodku so poročali lokalni mediji, njihove prispevke si lahko ogledate na:

<https://www.youtube.com/watch?v=hPYLkCSNoJA>

[http://www.sattelevizija.com/vesti/jedna_vest/](http://www.sattelevizija.com/vesti/jedna_vest/music_u_izvedbi_slovenaca_17428143237)

[music_u_izvedbi_slovenaca_17428143237](http://www.sattelevizija.com/vesti/jedna_vest/music_u_izvedbi_slovenaca_17428143237)

Tatjana Bukvič

Literarni večer z avtorico knjige »Beograjski pogovori«

V Društvu Sava nas je 2. junija obiskala Darka Zvonar Predan, avtorica knjige »Beograjski pogovori«. Z njo smo se pogovarjali predvsem o njeni novi knjigi, pa tudi o njenih spominih in življenju kot takem.

Beograjski pogovori predstavljajo zbirko intervjujev, ki jih je avtorica in večkrat nagrajena novinarka med letoma 2010 in 2014 objavljala v Večerovi prilogi »V soboto«. V njih se je pogovarjala z zanimivimi in znamenitimi osebnostmi s prostora bivše Jugoslavije (Vuk Drašković, Predrag Miki Manojlović, Mirjana Karanović, Kornelije Kovač, Branka Petrić Fehmiu, Velimir Bata Živojinović, Stanislav Hočevar, Svetlana Ceca Bojković, Dragan Džajić, Dušan Kovačević, Toma Fila, Ljubiša Samardžić, Milena Dravić). Na ozadju pripovedovanih spominov ter avtoričine profesionalne novinarske drže se izrisuje zgodba nekega obdobja, ki globoko povezuje in bogati zgodovine mnogih narodov, posebej tudi slovenskega in srbskega.

Čeprav je bilo tistega večera zelo vroče, se nas je zbralo zares veliko, izredno zgovorna, prisrčna in iskrena avtorica pa je s pravo mero humorja in zanimivih pripovedi posebej obogatila naše druženje.

Tanja Tomazin

Anjine besede imajo moč

»Besede imajo moč. Zdaj vem, da res. Zato pomisli, kadar govoriš. Z besedami podiraš in gradiš. Dobiš, zapraviš, zbližaš, spremeniš – ti rečem, da imajo moč. Pa lahko noč.«

(odlomek iz pravljice Lešniki, ilustracija Marjanca Jemec Božič)

V petek, 5. 5. 2017 nas je v Društvu Slovencev Sava obiskala in s pripovedovanjem razveseljevala pesnica, pripovedovalka, pravljíčarka Anja Štefan.

Anja Štefan je danes v svetu otrok in staršev sinonim za dobro pravljico. Išče jih v ljudskem izročilu, jih prireja, hkrati pa tudi sama piše pravljice, sestavljene iz dialogov, ki jih znajo otroci – zaradi njenega poetičnega jezika – na pamet. Poleg tega je izvrstna pripovedovalka. Leta 1998 je zasnovala Pripovedovalski festival Pravljičice danes, ki ga s tričlansko ekipo vodi še zdaj (<http://www.mladinska.com/svet-je-kakor-ringaraja/anja-stefan>).

Za otroke iz Vršca, Gudurice in Beograda je pripravila nastop, v katerem je pripovedovala o svojem delu, nastajanju pesmi in ilustracij. Otroke je pritegnila v igro ugank, jih očarala z melodijo pesmi in zapletla v zgodbi o Matjažu (kralju) in dveh sestrah (bogati in revni).

Večina otrok je Anjino delo poznalo, saj so njene pesmi in zgodbe brali in recitali že pri dopolnilnem pouku slovenskega jezika. Seveda pa je doživetje ob poslušanju lepše in bogatejše, če je pripovedovalka avtorica osebno. Otroci so se ji lahko predstavili in se ji tako zahvalili s svojim kratkim recitalom. Gostja si je po nastopu vzela čas, da je poklepetala z nekaterimi starši in otroki. Sproščenost otrok in prijazen Anjin nasmeh in nastop so poskrbeli, da nam bo dogodek ostal v lepem spominu.

Obisk priznane pesnice v Srbiji je finančno podprl Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, organizacijsko pa gostujoča društva in učiteljice dop. pouka slo. jezika.

Tatjana Bukvič

SLOVENSKE PESMI

En hribček bom kupil

En hrib - ček bom ku - pil, bom tr - te sa - dil, pri -
 6 jat' - lje bom va - bil, še sam ga bom pil. Slad - ko
 10 vin - ce pi - ti to me ve - se - li, do - bre vo - lje bi - ti svo - je ži - ve dni, svo - je
 14 ži - ve dni brez v(u) - seh skr - bi, to me sr - čno ve - se - li.

© 2004 Vladimir Uršič

En hribček bom kupil, bom trte sadil
 prijat'lje bom vabil, še sam ga bom pil.
 Sladko vince piti to me veseli,
 dobre volje biti svoje žive dni,
 svoje žive dni brez vseh skrbi,
 to me srčno veseli.

Že čriček prepeva, ne more več spat',
 v trgatev veleva, spet pojdemo brat.
 Sladko vince ....

Konjički škrebļajajo, ker voz'jo težko,
 ker vince peljajo, k' je močno sladko,
 Sladko vince ....

Tam gori za hramom en trsek stoji,
 je z grozdem obložen, da komaj drži.
 Sladko vince ....

Prelepo rumeno kak čisto zlato,
 le pijmo pošteno to žlahtno blago!
 Sladko vince ....

VELIKONOČNO SLAVJE

Že nekaj let v našem slovenskem društvu »SAVA« svečano praznujemo velikonočne praznike na velikonočni ponedeljek.

Tako smo se tudi letos zbrali v cerkvi Kristusa Kralja, v Krunski 23. Ob 19 h se je začela sveta maša z uvodno pesmijo »Jezus naš je vstal iz groba«. Somaševala sta nadškof in metropolit msg. Stanislav Hočevar in g. Lojze Letonja, župnik v cerkvi sv. Cirila in Metoda na Banovem brdu, odgovoren za Slovence na področju duhovnosti.

V navdihnjeni homiliji je g. Hočevar posebej poudaril, kako je važno povezovanje med nami Slovenci, ki živimo izven naše izvirne domovine. Prenesel nam je tudi pozdrave Društva Slovencev »Kredarica« iz Novega Sada, kjer je popoldne daroval sv. mašo za njih.

Gospa Svetlana Vnučec je spremljala petje ženskega pevskega zbora »Pojoča družba«, ki deluje pri Društvu Slovencev »SAVA« v Beogradu.

Veseli smo bili tudi prisotnosti nekaterih naših članov iz doma za starejše »Oaza«, za katere je bil preskrbljen prevoz.

Po končanem obredu nas je božala prelepa melodija, ki jo je na harfi zaigrala Nadja Dornik. Gospod Lojze Letonja pa nam je pričaral zgodovino navad v zvezi z barvanjem pirhov in prebral poučno družinsko zgodbo.

Ob lepo pripravljenem prigrizku in pijači smo potem v dvorani imeli prijetno druženje.

Pavla Milovanović

Delavnica risanja in slikanja »SLIKA I ZNANJE 4«

V prejšnji polovici leta smo v Društvu Sava imeli delavnico risanja in slikanja SLIKA IN ZNANJE 4.

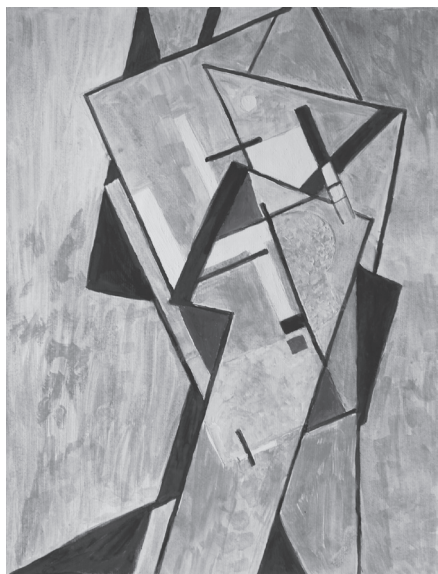
Ta cikel se je pričel 4. februarja, praktični del pa je končan 27. maja. S tem je izpolnjeno predvideno število 52 ur. Pouk se je dogajal ob sobotah od 11. do 15. ure.

Četrto leto tega specifičnega tečaja je bilo zaznamovano z uvedbo novih nalog. Predstavljamo nekaj novosti. Razširili smo interes in znanje s slovenskih in srbskih na umetniška dela iz svetovne umetnostne zgodovine, in sicer na evropsko umetnost 20. stoletja (Matisse, Picasso, Klee, Cezanne), čeprav primeri, ki jih uporabljamo kot gradivo, zajemajo svetovno vizualno izročilo vseh obdobij in stilov. Znanje in delo smo s primerov prazgodovinskih artefaktov na slovenskih tleh (Emona, 1. st., halštatska kultura) razširili na izjemne primere vinčanske kulture in Lepenskega vira (Neva Milovanović, Svetlana Lenasi, Ida Dropka Obučina, Teodora Gligorijević, Radmila Ćurčin, Ana Trifković, Radovan Sindik), ki se nahajajo na območju Srbije. Poleg seznanjanja smo skozi risanje in slikanje po znanih stiških

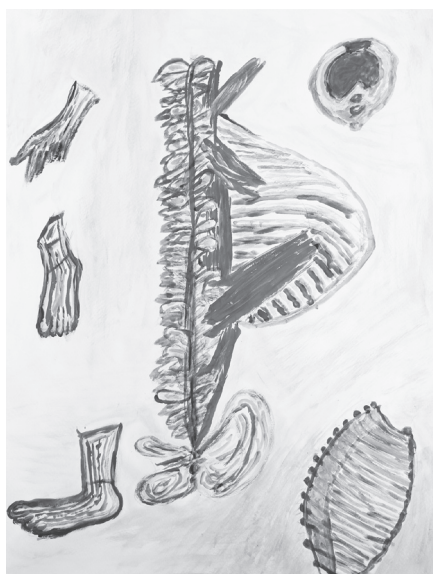
rokopisih iz samostana Stična v Sloveniji (Ida, Svetlana, Ivana Popović) delali tudi na podlagi najstarejšega ciriličnega rokopisa iz istega časa (12. Stoletje) - Mirosavljevega evangelija (Nuša Gerden).

Sodelujočim so na razpolago vredne in redke knjige z izjemnimi reprodukcijami, ki so jih povabile, naj umaknejo pogled z zaslona kot vedno bolj dominantnega mesta sprejemanja informacij in da se osredotočijo na stik z mirnejšo vizualnostjo knjige. Nastale so izjemne reinterpretacije znanih umetniških del Matissa, Modiglianija, Picassa, Leonarda da Vincija (Neva Milovanović, Svetlana Lenasi, Ida Dropka Obučina, Teodora Gligorijević, Ana Trifković, Sanja Mančev, Nuša Gerden). Vsako našo uro spremlja tudi pogovor o osebnosti umetnika, obdobju, v katerem je delal in zanimive podrobnosti o življenju ter vplivih, ki jih je umetnik imel.

Čaka nas delo na urejanju kataloga, kar zajema izbor del, ki bodo najbolje predstavila posamezne učinke. Tako kot v tem besedilu o Delavnici niso zajete vse naloge, skozi katere smo šli,

Neva Milovanović

Nuša Gerden

Radmila Ćurčin

Radovan Sindik

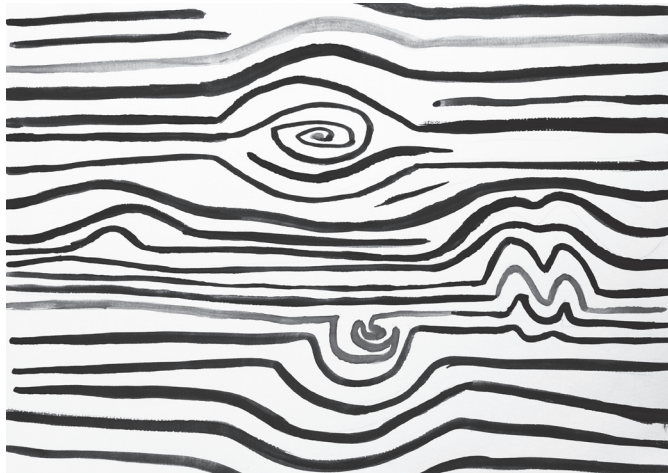

Sanja Mančev

Svetlana Lenasi

Ana Trifković

Ivana Popović

Radmila Ćurčin

tako tudi v katalogu in na razstavi ne morejo biti predstavljena vsa dela, toda poskrbeli bomo, da bodo vsi sodelujoči enakopravno zastopani ter da bodo izbrana ustrezna dela, glede na to, da je katalog črno-bel. Sledi pisanje besedila za katalog, prevod, in na koncu razstava.

Prejšnja (2016) in ta sezona (2017) sta bili zelo plodoviti. Udeležencev je bilo več. Zato sta pouk in pristop postala bolj razgibana in zapletena. Z veseljem sva delala z vsakim udeležencem. Njihova radovednost in vztrajnost, odgovornost, posvečenost in ljubezen do skupnosti in teh ur, so ustvarile večplastno in dragoceno telo družbenosti.

»Most na Soči«

Na razpis likovne kolonije Most na Soči, ki ima že 26-letno tradicijo, so se prijavile tri udeleženke Delavnice slikanja in risanja Društva Sava. Organizator tega dogodka je Združenje Slovenska izseljenska matica. Po izbiri del, ki so jih udeleženke naredile v okviru Delavnice, in po opravljenih prijavih je za nas pomenilo veliko priznanje, da so prispeli pozitivni odgovori na vse tri naslove. Tako bodo članice Društva Sava, Neva Milovanović, Radmila Ćurčin in Ida Dropka Obučina, bivale na likovni koloniji v Mostu na Soči d 4. 6. do 9. 6. 2017. Tema letošnje kolonije je »Most ustvarjalnosti«, voditeljica projekta (vsebinske zasnove) pa je Monika Ivančič Fajfar. Na zadnjih urah Delavnice smo se pogovarjali o tej temi in o možnih likovnih odgovorih nanjo (Radmila, Nuša, Neva).

Neva Milovanović je rojena v Mostu na Soči. Prejela je posebno vabilo, da sedaj kot udeleženka likovne kolonije pride v svoj rojstni kraj. Čutimo, da gre za poseben, čustven trenutek, ki ga lahko delimo z njo in ji ob tej priložnosti zaželimo mir in moč. Za Radmilo in Ido je ta odhod v Slovenijo, na likovno kolonijo - še en izziv, ki ju bo obogatil in utrdil. Srečno!

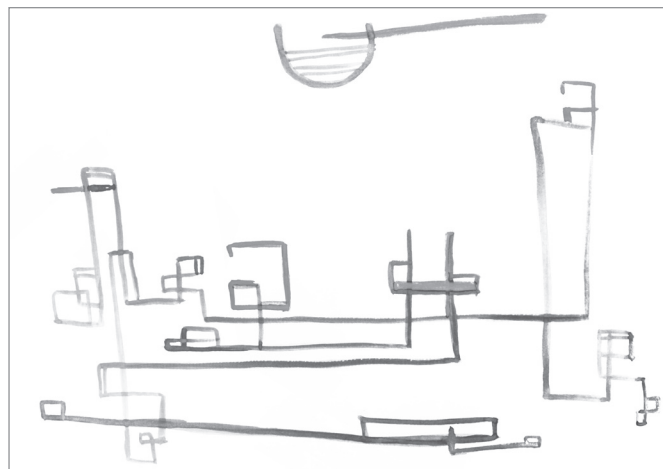
Marija Vauda in Nikola Pilipović

Delavnico risanja in slikanja SLIKA IN ZNANJE 4 so podprli Društvo Slovencev v Beogradu - Društvo Sava, Ministrstvo kulture in informiranja Srbije, Nacionalni svet slovenske narodne manjšine ter podjetje Farmaprom iz Beograda.

Marija Vauda in Nikola Pilipović

Ida Dropka Obučina

Ana Trifković

UČIMO SE SLOVENSKO

VELIKONOČNA DELAVNICA V DRUŠTVU SLOVENCEV SAVA

Barvanje velikonočnih pirhov je vedno posebno doživetje, predvsem zelo zabavno in tudi tiho tekmovanje, komu bo uspelo ustvariti najlepše, najbolj ustvarjalne in najbolj pisane pirhe izmed vseh. Vsak ima svoj okus, kakšni pirhi so mu najbolj všeč - nekateri imajo radi kičaste barve in nalepke, drugi tradicionalno slovensko metodo barvanja jajc z voskom, spet tretji prisegajo na naravna barvila, med katerimi najbolj izstopa tisto iz čebulnih olupkov.

Da bi bila velika noč zabavnejša, je bila letos v našem društvu v okviru dopolnilnega pouka slovenščine organizirana delavnica barvanja in okraševanja velikonočnih jajčk, ki sta jo pripravili članica društva Svetlana Lenasi in učiteljica Tatjana Bukvič. Delavnica je bila v četrtek, 13. aprila. Meni je bilo zanimivo, da so na delavnico prišli nekateri udeleženci, ki so jajca barvali prvič, nekateri so barvali jajca drugače in je to za njih bila priložnost, da se naučijo nekaj novega in se ob tem lepo zabavajo. Jajčke smo barvali na več načinov, vsakdo je delal, kar mu je bilo najbolj všeč. Preden smo se lotili barvanja, smo jajca najprej trdo skuhalo in potem prelili s hladno vodo in pustili, da se popolnoma ohladijo. Nekatera jajca smo kuhali v barvilu.

Gospa Svetlana je prinesla poseben pribor za slikanje jajčk: pisalo (palčka, na kateri je bil na vrhu pritrjen mali kovinski klin) in vosek. Konico pisala smo potopili v vosek in ga nanašali na jajca, tako smo jih poslikali, kakor je kdo hotel ali znal s preprostimi pikami in vijugami. Večina prisotnih je prvič barvala jajca na ta način. Ko se je vosek strdil, smo jajca, ki še niso bila pobarvana, kuhali v barvi za živila. Nekatera pobarvana jajca smo okrasili z zlatim prahom. Bili smo zelo zadovoljni z rezultatom in veseli, da smo se naučili nekaj novega.

Nekateri jajca smo barvali kot naše babice: z rastlinami in najlonsko nogavico v čebulnih olupkih. Ne skuhanaj jajca smo navlažili, nato pa nanje pritisnili različne rastline (listov detelje, regrata, peteršilja). Rastlinje smo pritrdili tako, da smo trdno ovili okoli jajca najlonsko nogavico, jo zavezali s sukancem in položili v posodo s čebulnimi olupki in jajca potem kuhali. Kadar se jajca barvajo na ta način, je potrebno, da se na koncu v ponvi tudi shladijo, da bi barva bila intenzivnejša. Če nimamo dovolj časa, na koncu kuhanja dodamo rdeče barvilo. Potem jajca ohladimo s tekočo vodo, odvijemo omot in jih posušimo s papirnato brisačko. Jajca, pobarvana na ta način, imajo navadno malce pust izgled in niso svetleča, zato jih, ko se posušijo, premažemo s kapljico olja ali z margarino, da jim podarimo sijaj. Poseben čar je bil v tem, da smo nekatera jajca ovili s čipkastimi nogavicami, ki so naredila na jajčka posebno lep vzorec.

Bilo je to zelo lepo in veselo druženje, v katerem smo vsi uživali. Bili smo zelo ponosni, na to kar smo uspeli narediti, zato smo jajca odnesli domov in jih podarili ali pojedli. Kako ustvarjalni smo bili, pa je zabeleženo na fotografijah.

Elizabeta Troha

UTRINKI S PREDAVANJA Z NASLOVOM »SLOVENSKA DIALEKTOLOGIJA«

V prostorih društva Sava je 11. 05. 2017 gostja Saša Vojteh Poklanc, lektorica za slovenski jezik iz Bratislave, zelo zanimivo predstavila slovensko dialektologijo.

Na tem predavanju sem se širše seznanila o sedmih narečnih skupinah v slovenščini, o tradiciji, običajih, ljudskim pesmih, ljudski noši in plesih. Zanimivo je, da so narečja govorna, a ne pisna, da se Slovenec rodi z narečjem in ne slovenskim jezikom. Obnovila sem tudi nekaj znanja, ki sem ga pridobila pri pouku učiteljice Tatjane Bukvič.

Zanimivo je bilo tudi, da smo se udeleženci predstavljali in povedali, iz katerih krajev prihajamo mi ali naši starši, kakšne besede uporabljamo (dedek, babica ... oziroma etimološko – od kod je prišla beseda in kako govorimo – Dolenci kot da pojejo, Štajerci kot da sekajo). Spoznala sem različne ljudske noše, ljudske plesne, pesmi, tradicionalne kuhinje v različnih krajih Slovenije.

Vesela sem, da sem kot udeleženka ta večer predstavila nošo Bele Krajine (improvizirano).

Bilo je prijetno družabno srečanje in veliko prisotnih. Na koncu smo ob pogostitvi zapeli pesem *Lepa Anka kolo vodi*.

Sanja Mandić

EKSKURZIJA ZA SREDNJEŠOLCE V SLOVENIJO - OBISK V BREŽICAH

To zimo so se začele moje zadnje počitnice v srednji šoli. Prvi del počitnic sem ostal v Beogradu in užival v gneči in hitrosti svojega mesta. Za zadnje 4 dni sem se odločil, da jih bom preživel z učenci dop. pouka slovenščine v Srbiji na obisku pri vrstnikih Gimnazije Brežice in na informativnem dnevu SŠ in fakultet v Ljubljani.

Začelo se je potovanje s polnim avtobusom otrok mojih let. Tudi prej sem obiskoval Brežice, mesto otroštva moje babice, a po tem potovanju mesto za mene nikoli ne bo več isto.

Na gimnaziji so nas pričakali prijazno in z zvokom citre ter branjem poezije. Spoznal sem svojega gostitelja in njegovo družino. Že na začetku sem občutil toplino tega družinskega doma. Hoteli so mi čim bolj ugoditi, da ne bi pogršal domačih in Beograda. Kmalu sem se zaradi njihove prijaznosti začel počutiti kot član njihove družine.

V celem mestu sta se čutila mir in tišina majhnega kraja. Moj gostitelj se je pozdravljal na vsakem koraku. Vsi ljudje so se med seboj poznali, se vljudno pogovarjali in nasmihali.

Na informativnem dnevu v Ljubljani so se študenti in profesorji potrudili predstaviti svojo fakulteto na najboljši način. Prepričan sem, da so uspeli približati vsebine predmetov bodočim učencem. Obiskal sem Fakulteto za informatiko.

Zadnji večer sem se lepo imel z glasbo rock bendov iz cele Slovenije. Zanimivo je bilo gledati ljudi, ki zadržano sedijo in uživajo v glasbi.

Poslavljanja nimam rad. Tudi tokrat mi je bilo težko. Trenutkov, ki sem jih doživel te dni, ne bi želel pozabiti. V Sloveniji sem bil obkrožen z ljubeznijo, in za mene je to res ljubezen, ko nekdo da vse najboljše popolnem tujcu in ga sprejeme z dobroto.

Poln lepih vtisov sem se vrnil k utripu svojega velikega mesta.

Bojan Ilić, Beograd

JEZIKOVNI KOTIČEK

Jêzik, jezika, jeziku, jêzik, o jeziku, z jezikom...
Dva jezika, dveh jezikov, dvema jezikoma,
dva jezika, o dveh jezikih, z dvema jezikoma
Trije jeziki, treh jezikov, trem jezikom,
tri jezike, o treh jezikih, s tremi jeziki
Skratka: jezikovni kotiček

Lastna imena so poimenovanja posameznih bitij (tudi živali), zemljepisnih in stvarnih danosti. Pišejo se z veliko začetnico.

Lahko so enodelna (in sicer eno ali večbesedna: Svarun, Tone, Ljubljana, Hlapci – Orlovo pero, Škofja Loka, Veliki briljantni valček) ali pa večdelna (ta sestojijo iz enega ali več imen in enega ali več priimkov, lahko tudi še iz vzdevka ipd.): Ivan Cankar, Aleksander Veliki, Anton Tomaž Linhart, Zofka Kveder - Jelovšek, Fran Maselj Podlimbarski; Ljubljana Center, Smelt Olimpija

Ločimo tri vrste lastnih imen:

- osebna lastna imena – imena bitij in bitjelikega (oseb, živali, verskih in bajeslovnih bitij);
- zemljepisna lastna imena – imen krajev, delov zemeljskega površja, nebesnih teles, naselbinska in nenaselbinska;
- stvarna lastna imena – imena stvarnih danosti, npr. ustanov, organizacij in podjetij, umetnostnih del, naslovi knjig, revij, časopisov, oddaj, lokalov, blagovnih znamk, društev, ipd.

Pozoren bodi na zapis začetnic pri večbesednih stvarnih lastnih imenih:

Tovarna	gumijevih	izdelkov	Sava
/	/	/	/

Prva beseda občno ime občno ime lastno ime
Stvarna lastna imena zapisujemo z veliko začetnico. Pri večbesednih stvarnih lastnih imenih z veliko začetnico zapišemo prvo besedo, vse druge pa samo, če so same lastno ime.

VAJA: Katera stvarna lastna imena so večbesedna?

Označi jih.

Tovarna gumijevih izdelkov Sava	Krka
Zavarovalnica Triglav	Telekom Slovenije
Gorenje	Zvezni državni zavod za medicinsko proizvodnjo, Ljubljana
Hitzl & Kozina	Lek

Priredila: Danijela Stojnić,
Iz Wikipedije, proste enciklopedije

OTROŠKI KOTIČEK

KAMIŠIBAJ V PROSTORIH DRUŠTVA SAVA

Pripovedovanje zgodb s podobami ali ob podobah poznajo vse kulture. Gre za japonsko umetniško obliko pripovedovanja zgodb ob slikah na malem lesenem odru. Danes ta zanimiva umetniška oblika spet pridobiva na veljavi in se je razširila po vsem svetu. Ekran, v katerega zrejo računalnika vajene oči sodobnega gledalca, pa je analogen in ob njem stoji nekdo, ki tistemu, ki gleda, razlaga narisano zgodbo.

S kamišibajem so nas 21. 5. obiskali ustvarjalci iz Slovenije:

Tatjana Grabrijan iz Kulturnega društva Taus teater Novo mesto ter Breda in Darko Kočevar iz Kulturnega društva Zlata skledica iz Črnomlja. S pripovedjo in sliko ter glasbo so predstavili avtorska dela in dela znanih slovenskih ter svetovnih avtorjev.

Njihova publika so predvsem otroci, a tudi za odrasle znajo biti zanimivi.

Le kaj se skriva za vrati v leseni škatli? Nas je zanimalo pred njihovim nastopom. Toda prav kmalu se je zaslíšal trk lesenih

paličic in odprla so se vrata v domišljijjski svet pesmi in zgodb, ki so jih s posebno nadarjenostjo zapeli ali pripovedovali naši kamišibajci. Pred očmi so nam zaplesale škarjice, ki so prerezale prav vse okoli sebe (Dragotin Kette, Šivilja in škarjice), zagodle so gosli (romska pravljica, Kako so nastale gosli), izvedeli smo, kdo ima kurje oko (Saša Vegri, Brivec, frizer, pediker) in našli smo sonce (avtorska, Kje je sonce). Prostor so napolnili milni mehurčki. Se jih še spominjate iz svoje mladosti? (Oton Župančič, Mehurčki), izvedeli smo, zakaj miške bivajo pod zemljo (Tatjana Kokalj, Pravljica o miški) in se čudili kravi, ki je letela po nebu (Roard Dhall, Krava). In še več, zapeli smo in tako tudi mi sodelovali v nastopu. Navdušenja ob gledanju in poslušanju kar ni bilo konec. Zato smo se družili še po nastopu. Malo smo pokramljali in se okrepčali. Potem pa smo se morali posloviti od naših kamišibajcev, ki so nam obljubili, da bodo prav gotovo in radi še prišli.

Tatjana Bukvič

SMO PRIDNI KOT ČEBELICE ...

Poznate rešitev?

ČRTASTA SRAJČKA IN DROBCENA KRILA, V LONČEK IZ VOSKA BO MED NATOČILA. To je .....

V nedeljo, 7. 5. so otroci pri dop. pouku slovenskega jezika spoznali avtohtono slovensko čebelo, ki jo imenujemo sivka. Kranjska čebela je precej temna. Na oprsju ima rjavkasto-sive dlačice, ima dolg rilček. Poznana je zlasti po tem, da je pridna delavka, mirna, dolgoživa, se dobro orientira in porabi malo zalag hrane. Sivko in življenje ter produkte čebeljega dela jim je predstavila dr. Saša

Vojtech Poklač, lektorica za slovenski jezik v Bratislavi. Zapeli so še pesem o čebeli Romane Kranjčan in si ogledali risanko Medved Bojan in čebele. Reševali so čebeljo križanko in si ogledali najlepše poslikane ljudske panjske končnice.

Po učni uri so si otroci na kruh namazali maslo in slovenski gozdni med. Med na črnem kruhu in jabolko je tradicionalni slovenski zajtrk, ki ga v slovenskih šolah nudijo otrokom že vrsto let. S tem želijo pokazati, da so naravna živila dobra in zdrava. To nedeljo so se jim pridružili vrstniki dop. pouka slovenščine

v Beogradu. Povedali so, da imajo radi med, a ga doma le redko jedo.

Zajtrk z medom je lepo uspel. In ker je medu še nekaj ostalo, se nam naslednjič lahko pridružite prav vsi.

Tatjana Bukvič

NAŠA SLOVENSKA BESEDA V ZRENJANINU

Že tradicionalna kulturna manifestacija v besedništvu NAŠA SLOVENSKA BESEDA je bila letos izpeljana 3. 6. 2017 v Narodnem gledališču Toša Jovanović v Zrenjaninu. Sodelovala so mnoga društva Slovencev iz Srbije. Kot gostje iz Slovenije pa so se predstavile članice zbora Brinke iz Grosuplja.

Program se je pričel s srbsko in slovensko himno. Sledile so recitacije pesmi, dramatizacije in ples ... vsak je želel pokazati tisto, v čemur je najboljši. Nastopajoči iz domačega društva so bili: Jana Novaković, ki je zapela Mojčino pesem; Andrej, Dunja in Ljubo Skupek, ki so odigrali igro srbskega pisatelja Dejana Aleksića z naslovom Najboljša domača naloga in Dušanka

Tomič, ki je predstavila pesem slovenske avtorice Svetlane Makarovič.

Vsebina programa je bila raznovrstna in zanimiva. Ker je bilo med gledalci veliko otrok, bi bilo morda v prihodnje bolje, če bi bil program malo krajši. Ob programu otroci ob tovrstnih druženjih spoznajo kulturo, tradicijo in jezik svojih prednikov ter se spoznajo z otroki drugih slovenskih društev po Srbiji.

Vsa pohvala je namenjena organizatorjem, ki posvečajo veliko pozornost in skrb svojim članom in obiskovalcem. To je lep način, da se družimo med seboj ljudje istega porekla in interesov.

Jelena Stojković

FRANCU ZORKU V SPOMIN

V soboto, 25. februarja 2017, nas je zapustil Franc Zorko, najstarejši in dolgoletni član Društva Sava. Čeprav je Slovenijo zapustil pri svojih 14-ih letih, je skoraj 102-letni Franc še vedno tekoče govoril svoj materni jezik. Njegov zares izjemen odnos do slovenstva in kulturnih korenin predstavlja zgled vsem pripadnikom slovenske skupnosti v Srbiji. V počastitev njegovega spomina objavljamo reprizo intervjuja, ki ga je s Francem Zorko pred tremi leti za 23. številko Biltena Društva Sava opravila Anica Sabo.

V tej številki Biltena bo bralcem predstavljen gospod Franc Zorko. Sedaj že tik pred svojim stotim letom, je tudi najstarejši član Društva Sava v Beogradu. Po duhu mlad, izjemno vitalen za svoja leta se tudi sedaj občasno udeležuje naših skupnih srečanj. Intervju je priložnost, da ga bolje spoznamo.

Povejte nam prosim nekaj o Vašem rojstnem kraju?

Rodil sem se 6. avgusta leta 1915 v kmečki družini v Gornjem Lenartu pri Brežicah, na jugu Štajerske, danes se temu reče tudi Posavje. V okolju lepe narave, ki je tedaj bila še nedotaknjena, sem preživel lepa leta zgodnje mladosti in končal osnovno šolo.

Kaj je bilo odločilnega da ste zapustili rojstni kraj?

V družini z veliko otrok se je težko živelo. Jaz sem bil najmlajši – osmi otrok (dva sta umrla preden sem se jaz rodil), možnosti za nadaljnje šolanje ni bilo. Ob koncu osnovne šole sem, od soseda ki je delal v Zagrebu, slišal za razpis za vpis v Vojaško glasbeno šolo v Vršču. To mi je takoj bilo všeč, ker me je glasba vedno privlačila, pa tudi želel sem si boljšega življenja, kot smo ga imeli doma.

Povejte nam prosim nekaj o Vašem poklicu?

Po kočani osnovni šoli sem se prijavil na razpis za vpis v Vojaško glasbeno šolo. Uspešno sem naredil sprejemni izpit (preverjanje posluha) in leta 1929 sem kot štirinajstletnik prispel v Vršac v Vojaško glasbeno šolo. Glasbeni učitelji so bili večinoma Čehi. Potem, ko smo se naučili osnov glasbe in po opravljenih prvih preizkusih, so me določili za hornista in sem dobil svoj rog. Ravnanje, posebej z najmlajšimi dijaki, je za današnje čase bilo zelo kruto, najhujši so bili najnižji podčastniki. Toda želja, da se naučim in postanem dober glasbenik mi je pomagala vztrajati do konca, kar pa ni bilo samoumevno.

Po uspešno končani šoli sem bil razporejen v vojaško glasbo v Valjevo. Kakor v šoli, tako tudi pozneje v orkestru je bilo veliko rojakov, Slovencev, s katerimi

sem se družil in načrtoval nadaljnje šolanje. Toda vojna je prekinila in zavrila mojo glasbeno kariero (štiri leta sem bil v različnih ujetniških in delovnih taboriščih v Nemčiji).

Po končani vojni sem najprej bil v Vojaški glasbi v Ljubljani, toda že 1947 leta je cela Vojaška glasba, izključno Slovenci, bila premeščena v Beograd. Slovenci so v Beogradu bili razporejeni v različne vojaške orkestre. Jaz sem najprej deset let bil v Titovi Gardi v orkestru za svečane namene (igrali smo ob prihodu številnih tujih voditeljev, ki so takrat množično obiskovali Jugoslavijo), dokler mi zdravnik, zaradi srčnih motenj ni prepovedal pihanja v rog. Premestili so me v Umetniški ansambel Jugoslovanske ljudske armade – JLA, v Beogradu za notnega arhivarja in organizatorja v Simfoničnem orkestru, kjer sem ostal do upokojitve leta 1970. S tem orkestrom sem prepotoval celo Jugoslavijo in veliko evropskih dežel v katerih smo nastopali ter predstavljali JLA.

Takrat sem sodeloval z nototekami (notna knjižnica) Beograjske filharmonije, Radio Beograda, Beograjske opere, filharmonijama Zagreba in Ljubljane, saj smo si med seboj posojali notno gradivo. V Umetniškem ansamblu sem se zнова srečal z Francem Klinarjem, s katerim sva skupaj končala šolo v Vršču. Franc Klinar je bil dirigent Simfoničnega orkestra. Tudi sicer je bilo v Beogradu in Srbiji veliko glasbenikov Slovencev, s katerimi sem prijateljeval tudi družinsko. Naj omenim nekatere: Vauda, Zihel Ivan in Slavko, Zupanc, Skok, Vajngerl, Jug, Rupnik, Učakar, Kvaternik, Poljanšek, Zajc, Intihar, Lačen, ...

Po upokojitvi sem kot notni arhivar – tajnik, še do leta 1982 bil aktiven v Beograjskem komornem ansamblu. Takrat je to bil prestižen ansambel s katerim sem obiskal veliko Evropskih držav.

Kateri dogodek, iz Vašega življenja v Srbiji bi posebej poudarili?

Največja sprememba v mojem življenju do tedaj je bilo zapuščenje rojstne hiše, še

kot otrok, ter prihod v Vršac, v povsem novo okolje.

Potem razpad stare jugoslovanske vojske, ter ujetje pri Lebanu in prva dva ujetniška meseca v Kruševcu, nakar so nas poslali v taborišče v Nemčijo.

Po vojni, vrnitev v Srbijo in Beograd leta 1947, ter nadaljevanje profesionalne kariere, v okolju kjer so me dobro in lepo sprejeli in sem se tudi z družino prijetno počutil.

Kako gledate na ustanavljanje in delo Društva?

Po razpadu Jugoslavije sem tukaj postal nacionalna manjšina. Ustanovitev Društva Sava me je razveselilo, ker mi je omogočilo vzdrževanje kulturnih vezi s Slovenijo ter s tem ohranitev moje nacionalne identitete.

Kaj lahko sporočite članom Društva in ali imate sporočilo posebej za mlade?

Naj čuvajo in razvijajo dejavnosti Društva ter na tak način ohranjajo vezi s Slovenijo. Naj ne pozabijo na svoje korenine in svojo domovino.

V vsaki številki Biltena objavljamo eno izvorno ljudsko pesem, ki jo potem z veseljem in pogosto pojemo ob naših srečanjih. Prosim, če za naše bralce priporočite eno pesem, ki jo imate še posebej radi.

Sedaj skoraj vsak dan igram na sintisajzeru (elektronskem klavirju) nekaj ur slovenske narodne pesmi, ena izmed njih je *Ce študent na rajžo gre*.

V izvedbi tega intervjuja je pomembno pomagal Branko Zorko, sin Franca Zorka, ki je sicer dolgoletni, zelo dejaven član Društva Sava. V imenu vseh članov društva Sava, pa vsekakor tudi v lastnem imenu, želim našim najstarejšim članom, še dolgo življenje ter obilo zdravja.

Anica Sabo

Prevod: Branko Zorko

POJOČA DRUŽBA

»Pojoča družba« se pripravlja na nastop v Sloveniji

Letos bomo že sedmo leto zapored nastopile na Taboru slovenskih pevskih zborov. Z veseljem se pripravljamo na nastop na 48. Taboru. 17. junija 2017 zvečer nastopajo pevski zbori iz zamejstva s po tremi pesmimi po svoji izbiri, 18. junija okrog poldneva pa vsi ti, skupaj z mnogimi zbori iz raznih krajev Slovenije, na stadionu v šoli »Ferda Vesela« v Šentvidu

pri Stični. Prireditev prenaša TV Slovenija na prvem programu.

Naša dirigentka Višnja Stašević se je udeležila seminarja z napotki za pouk, tako da se za to priložnost kvalitetno pripravljamo, da bi mogle uglašeno peti skupaj z domačimi ženskimi pevskimi zbori. Za sobotno prireditev smo pripravile tri pesmi: dve slovenski – »Lipa« in »Veseli

pastir« – ter »starogradsko« pesem »Nate mislim«. Pevske vaje imamo dvakrat na teden po dve šolski uri. Pridno vadimo, tako da čas kar prehitro mine.

Po vajah se še malo družimo in poveselimo. Upamo, da bomo imele uspešen nastop.

Pavla Milovanović

Poziv članom Društva Sava za sodelovanje na razstavi »Sentiment«

V okviru Društva Sava pripravljamo razstavo, ki bo predstavila materialno – sentimentalno kulturno dediščino članov društva Slovencev v Beogradu. Na razstavi bodo prikazani predmeti, ki jih imate doma in ste jih kot posameznik ali družina podedovali (dokumenti, družinske fotografije, fotografije domačega kraja, razglednice, izrezki iz časopisov, brošure, ročno narejeni izdelki, predmeti, ki so vam dragi, filmski in video material, originali ali reprodukcije slik slovenskih umetnikov, spominske knjige, dnevniki, kosí oblaci...) ter izhajajo iz Slovenije oziroma so del vaših spominov ali kako drugače povezani z matično domovino.

S tem opusom, to je zbirko spominov, ki so povezani z vam dragimi predmeti, bi na ustrezen muzeološki način predstavili vsakodnevno družinsko in profesionalno življenje vas in vaših najbližjih ter vaše čustveno potovanje skozi osebno in družinsko zgodovino. Člani Odbora za kulturo Društva Sava in Odbora za kulturo Nacionalnega sveta bodo predmete - eksponate, ki jih bodo člani Društva Sava predlagali, dokončno izbrali ter uvrstili na razstavo. Razstava bo pripravljena v skladu s sodobno razstavljalno prakso, kjer se bo na sodoben, interaktiven in kreativen način predstavil material, kjer je vsak predmet prikazan kot »objekt – znamenje« (v smislu beseda in predmet) in obravnavan kot muzejski eksponat.

Če ste lastnik katerega koli od navedenih predmetov in če bi ga začasno odstopili za namene razstave, vas prosimo, da o tem obvestite Odbor za kulturo Društva Sava (sava-si@eunet.rs).

SLOVENSKE NARODNE JEDI

Predstavljamo slovenske narodne jedi, ki so po etnoloških virih in podatkih sestavni del materialne kulture slovenskega naroda oz. del naše kulturne dediščine. Po nastanku, pomenu in značilnostih, te jedi razlikujemo od danes, pogojno povedano, splošno bolj znanih sodobnih receptov meščanske in internacionalne kuhinje. Neredko so posamezne narodne jedi nastale v zvezi z različnimi ljudskimi običaji in praznovanji. Jedi bodo predstavljene po slovenskih pokrajinah kjer so nastale, kadar je o tem dovolj gotovih krajevnih virov. Prizadevali si bomo v vsakem primeru slediti avtentičnosti receptov, čeprav posamezni tudi ne bi bili popolnoma v skladu s sodobnimi zahtevami zdrave prehrane.

Maslovnik (stara tržiška jed)

Sestavine: ½ l kisle in ½ l sladke smetane, 4 zvrhane žlice moko, 4 jajca, sol

Kislo in sladko smetano ter moko razžvrkljamo v ne preozkem loncu. Pristavimo in kuhamo ter vmes mešamo, da postane zmes kakor gosta krema. Ko se iz nje začne cediti mast, jed odmaknemo in vanjo ubijemo jajca, posolimo in mešamo dalje, da postane prav vroča, a še ne zavre. Ponudimo v vroči skledi s črnim kruhom ali žganci.

Vahtič

Sestavine za testo: 3 rumenjaki, 10 dag masla, 10 dag sladkorja, ¼ l mleka, 1/2 kg moko, 3 žlice ruma, sol, 5 dag arancinov, 5 dag mandeljnov, sneg iz treh beljakov, 1 zavitek pecilnega praška, sladkor za posipanje

Rumenjake, maslo in sladkor penasto umešamo. Dodamo mleko, moko s presejanim pecilnim praškom, rum, sol, narezane arancine in mandeljne ter sneg iz beljakov. Rahlo premešamo, damo v pomaščen in pomokan model ter spečemo. Še vroče posujemo s sladkorjem.

Mesni korobač

Sestavine: ¼ kg teletine, ¼ kg sveže svinjine, ¼ kg mehke govedine, ¼ kg mesnate slanine, sol, poper, olje za mazanje mesa

Posamezno meso narežemo na tanke trakove, ki naj bodo kar se da enako debeli in dolgi, jih med seboj spletemo v kito iz štirih pramenov, posolimo, popoprano in pomažemo z oljem. Spečemo na žaru.

Danijela Stojnić

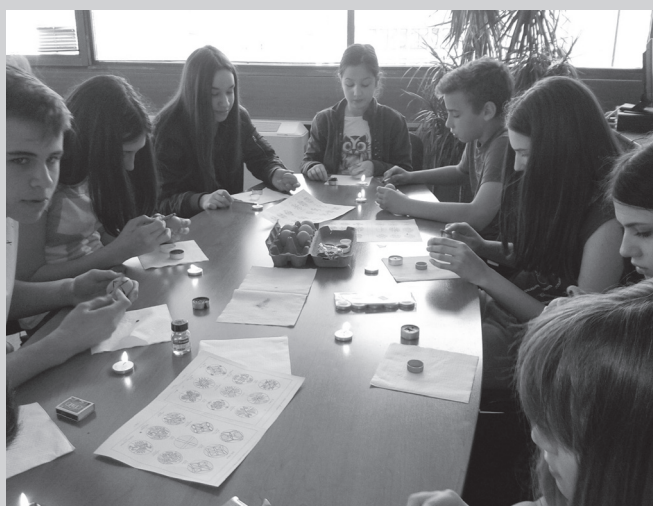
PISANICE

V nedeljo in četrtek pred veliko nočjo smo v društvu barvali jajčka - izdelovali pirhe. Otroci in odrasli učenci pouka so se lahko udeležili delavnice, v kateri so z različnimi tehnikami

poslikali jajca in jih obarvali v rdeči in zeleni barvi. Nekatere pa so okrasili z zelenjem in jih skuhalih v vodi s čebulnimi olupki. Lepo okrašene pirhe so nato odnesli domov.

Tatjana Bukvič

PROSLAVA DNEVA ŽENA V DRUŠTVU SAVA

V prostorih društva Sava smo 08. marca 2017 proslavili Dan žena – praznik vseh žensk, deklet in žena. Kot vsako leto, že tradicionalno, smo v društvu Sava ta mednarodni praznik počastili s kulturnim programom. Prisotne je pozdravil predsednik društva Sava Saša Verbič. Članice pevskega zbora Pojoča družba so nas

razveselile s petjem in priredile prijeten glasbeni večer. Bilo je še posebej veselo, ko smo ob slovenskih pesmih tudi zaplesali. Na koncu večera je lepo prireditev sklenilo prijetno druženje ob bogati pogostitvi za vse številne goste.

Nada Mandić

BLAGOR ŽENSKAM

(Alenka Rebula)

*Blagor ženskam,
ki znajo hoditi kot vile,
zemlja lahko zadiha
pod njihovimi stopali.*

*Blagor ženskam,
ki znajo zaslutiti nevarnost,
izginiti v temi,
da jih sovražnik ne najde.*

*Blagor ženskam,
ki živijo v žitnem polju
in žanjejo dobre misli
za kruh,
ki tolaži človeška srca.*

*Blagor ženskam,
ki znajo biti selivke,
ko postane zrak strupen,
krenejo na jug
in rodijo na varnem.*

*Blagor ženskam
s kanglico iz pravljice,
do kolen stojijo
v pradavnih studencih,
pod čistimi slapovi
zajemajo nesmrtnost.*

*Z zdravilnim glasom prepevajo,
neustrašne zibljejo življenje
v nežnih trebuhih,
okrogle
kot tople marelice
v poletni zarji.*

*Blagor ženskam,
ki poznajo čudežni gib,
s katerim ujamejo
hude sanje.*

*Blagor ženskam,
ki se spuščajo v goreča brezna
iskat svojo dušo
in se vračajo v ožganih krilih
z osmojenimi lasmi,
z otročiči v naročju
stopajo navzdol po vulkanu
pod oboki cvetnega prahu
s sporočilom
o rešenem svetu.*

*Blagor ženskam,
ki ne umrejo,
samo izginejo
kot kruh na mizi.*

*Nenadoma ga zmanjka
in nihče od živih
ni ostal lačen.*

MOJI SPOMINI - Maja Đukanović

Uredništvo Biltena me je zaprosilo, naj napišem članek za rubriko Moji spomini, v katerem bi zajela leta svojega angažmaja kot učiteljica slovenščine v Društvu »Sava«. Že dneve in dneve premišlujem, kako strniti v nekaj odstavkov sedem let, prežetih z močnimi čustvi, številnimi prijateljstvi, velikim delom, z neštetimi prekrasnimi trenutki? Ali naj napišem tudi nekaj o svojem delu za Bilten, za Nacionalni svet?

Berem stare Biltene s spletne strani Društva, za katere sem sama napisala, prevedla in lektorirala še preveč prispevkov. Vsi moji spomini v zvezi z Društvom so v njih: imena, datumi, fotografije. Po tolikih letih se sprašujem, ali jih novi člani Društva res berejo? Ali kogarkoli zanima, kdo, kje in zakaj je Društvo ustanovil? Kako to, da je Društvo na naslovu, na katerem je? Kje smo bili prej? Kaj smo počeli? Kje so in kaj počnejo nekdanji aktivni člani? Zakaj sedaj le redko pridejo? Ali je to sploh smiselno razlagati?

Z naslovnice prve številke Biltena nas pozdravi prof. dr. Anica Sabo, prva predsednica »Sava«, ki me je nekega zimskega večera 2001 poklicala kot univerzitetno predavateljico slovenskega jezika in povabila, naj se včlanim v Društvo. Od najinega prvega srečanja v prostorih, ki jih je Društvu prijazno odstopil gospod Jože Hauptman (intervju z njim tudi v tej prvi številki), do današnjih dni, je za slovensko skupnost storjeno ogromno.

Od prvega praznovanja Prešernovega dne v prostorih cerkve BDM na Neimarju, ko sem povabila člane, naj se prijavijo za dopolnili pouk slovenščine, od prvih besed v slovenščini do izvrstnih poznavalcev slovenščine, do strokovnih in knjižnih

Prešernov dan, 2006

Miklavž, 2007

Martinovanje, 2004

Učenci dopolnilnega pouka v Ljubljani, 2006

prevajalcev. Od osnovnošolčkov do uspešnih strokovnjakov v različnih poklicih.

V teh spominih ne morem mimo tega, da je v prvem desetletju delovanja Društva naša »šola« – tako smo imenovali dopolnilni pouk slovenščine – bila srce, duša, jedro Društva Sava. Učenci – Cicibani, Najstniki, Prevajalci in njihove družine s(m)o se družili tudi izven pouka, zagnano in z neskončnim veseljem smo sodelovali v pripravah za prireditve in praznovanja, potovali smo skupaj, podpirali drug drugega v stiskah, se pri pouku ogromno naučili. Ko se spomnim ur slovenščine v Savi, se spomnim smeha, vedoželjnosti, napredovanja. Vsi smo komaj čakali, da drug drugemu povemo, česa smo se novega naučili, kaj se nam dogaja, kaj smo novega prebrali, izvedeli.

Ko se spomnim »šole«, se spomnim vonja še vročih rogljičkov, pečenih za sobotni pouk cicibanov. Spomnim se likanja kostumov, najetih iz gledališča. Spomnim se izletov. Spomnim se, kako smo učili in kako smo se učili. Spomnim se solz v očeh starih staršev, medtem ko vnučki recitirajo in pojejo. Spomnim se, kako so rasli.

Za mnoge med nami je končano eno prekrasno obdobje druženja, učenja, potovanja, praznovanja, skupnih doživetij in spominov. Nastopil je čas za nove ljudi, nove dejavnosti in nova pojmovanja o tem, kako naj bi društvo delovalo in obstajalo.

Namenoma ne naštevam imen, ne naštevam datumov in dogodkov. Kot rečeno, je vse zapisano v starih številkah Biltena. In v nas.

NA PLANINCAH...

STOLOVI, MAJ 2017

V Beogradu smo vstali še v temi, zunaj je bilo oblačno in je kmalu začelo deževati. Potem nas je dež spremljal na poti, ko smo se peljali z avtobusom proti Kraljevu in naprej do planinskega doma Brezna, ki je že na vznožju hriba Stolovi. Torej, ni delovalo preveč obetavno.

Hrib Stolovi (mize) leži južno od Kraljeva, prvi izmed hribov v verigi, ki mu sledijo: Studena planina, Goč, Želj in še naprej Kopaonik. Majski vzpon na Stolove je že tradicionalna planinska akcija, ko cvetijo narcise in se odprava imenuje Narcisima u pohode (Narcisam nasproti). Vrh Usovica je visok 1375 m. Mi smo pohod začeli iz doma, ki je na višini 680 m, vendar smo se najprej strmo spuščali kakšnih 100 m v strugo potoka, nakar smo začeli strmi vzpon po dolgem travnatem in cvetja polnem pobočju. Dež je slabel in kmalu prenehal. Hitro se je

med belimi oblaki začelo kazati modro nebo. Zrak je bil topel in zelo vlažen. Pot smo nadaljevali po makadamski gozdni cesti s številnimi lužami, polnimi vode. Naokrog je vse cvetelo, posebej borovci – ti so natresli toliko cvetnega prahu, da je bila voda v lužah ponekod prekrita z rumeno barvo. Poleg našega avtobusa, polnega planincev iz PD Železničar, so bili na poti planinci iz PD Kopaonik iz Beograda ter še en avtobus dijakov iz beograjske gimnazije. Tako se nas je na poti proti vrhu zbralo krepko čez sto. Toda vsi niso prišli do vrha, saj je pot do vrha dolga nekaj več kot 11 km in pri tem je treba premagati čez 1000 m vzpona (zaradi poti, ki se večkrat spusti in znova vzpenja), zato so nekateri obstali ob poti in uživali v lepi naravi in sončnem vremenu.

Zaradi različnih hitrosti hoje se je vrsta planincev zelo raztegnila in gneče ni bilo. Pot je tudi sicer zelo valovita, enkrat gre rahlo navzgor, potem vodoravno ali celo navzdol, ponekod pa kar strmo navzgor. Vse višje smo bili, se je drevje bolj redčilo in prišli smo na odprte travnike. Tu pa tam smo zagledali vrh z antenskim stolpom, a že naslednji trenutek ga je skrnil breg pred nami, na katerega smo se vzpenjali. Na višini okrog 1000 m so se ob poti začele pojavljati prve bele narcise. Potem jih je bilo še več, pa tudi rumenih rož, podobnih peruniki. Na tej višini so tudi manjše skupine brez z lepo belo skorjo.

Kmalu smo zagledali tisto, kar vsakič ob obisku Stolova z veseljem pričakujemo: čredo konj. Ti živijo popolnoma prosto na Stolovih že vrsto let, tam se pasejo, pozimi jim ljudje prinašajo še dodatno hrano. Gibljejo se na velikem travnatem območju vse do vrha in so zelo lepi in zdravi. Vajeni so ljudi, še več, ob vsakem obisku pričakujejo priboljšek, včasih skoraj porinejo glavo komu v nahrbtnik.

Končno se je videl vrh in nobenega hribčka ni bilo med njim in nami, še nekaj sto metrov in prispeli smo. Sam vrh je širok, travnat, na njem stoji nekaj manjših zgradb in antenski stolp, torej nič posebej lepega, toda pogled z njega, nekoliko meglen, a kljub temu čudovit. Proti severu, globoko v dolini Zahodne Morave se vidi Kraljevo kot na dlani. Za njem hribi Vujan, Gledičke planine

... Proti zahodu globoka dolina Ibra in nad njo Troglav (1178 m), proti jugozahodu Čemerno ... Proti vzhodu Goč, najbolj gozdnat hrib v Srbiji, za njim pa mogočni Željín (1785m) z dvema vrhovoma, na katerega se z juga naslanja Kopaonik. Vsi hribi so bogato pokriti z gozdovi in v tem letnem času pobarvani sveže zeleno.

Na vrhu je pihal močan veter in ni bilo tako prijetno, da bi se

dolgo zadrževali. Začela se je dolga pot navzdol. Nekoliko lažja kot vzpon, toda v mišicah smo čutili prehojene kilometre in višinsko razliko. Čez več kot sedem ur smo bili že čisto blizu izhodišnega doma, tam pa nas je čakala še zadnja »slaščica«: premagati 100

m vzpona po zelo strmi in blatni stezici. Toda vedeli smo, da nas na koncu poti čakajo vojaški pasulj iz kotla ter različne pijače in pivo. Po celodnevni hoji v vročini smo bili lačni in žejni, ob poti ni bilo nobenega izvira, vso vodo je bilo treba nesti seboj, pri čemer pa je teža predstavljala določene omejitve. Domačini iz planinskega društva Gvozdac so se zares zelo potrudili in nam pripravili okusno okrepčilo.

Premagali smo skoraj 1100 m vzpona in naredili 23 km.

Zorko Branko

V tej številki Biltena objavljamo imena tistih članov, ki so preminuli in nas zapustili v letu 2017. Objavljamo imena tistih, o čigar smrti smo bili obveščeni.

Franc Zorko: Gornji Lenart pri Brežicah, 06.08.1915 – Beograd, 25.02.2017

Branko Pucelj: Beograd, 31.08.1939 – Beograd, 02.06.2017

BILTEN
ДРУШТВО СЛОВЕНАЦА У БЕОГРАДУ - ДРУШТВО САВА
ДРУШТВО СЛОВЕНЦЕВ У БЕОГРАДУ - ДРУШТВО САВА

Založnik: DRUŠTVO SLOVENCEV V BEOGRADU – DRUŠTVO SAVA

Beograd, Terazije 3/IX, tel/fah +381 11 33 40 875, e-mail: sava-si@eunet.rs www.drustvosava.org

Uredništvo: Saša Verbič, glavni in odgovorni urednik.

Člani uredništva: Ivana Mandić, Tanja Tomazin in Branko Zorko.

Lektura in prevod: Tanja Tomazin, Maja Đukanović in Tatjana Bukvič.

Likovno-grafična priprava: Dušan Todorović, Aleksandra Anđelković in Jasmina Pucarević.

Bilten je brezplačen. Izhajanje Biltena financira Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Rokopisov, fotografij in risb ne vračamo. Podpisani članki predstavljajo osebno mnenje avtorjev, ki se nujno ne morajo strinjati z mnenjem

uredništva. Uredništvo ima pravico po potrebi skrajšati in prilagoditi prispеле priloge. Delo v Biltenu je volontersko.

CIP - Каталогизacija у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
061

BILTEN / Društvo Slovenaca "Sava" u Beogradu
ISSN 1452-9092 = Bilten (Društvo Slovenaca "Sava" u Beogradu)
COBISS.SR-ID 140641548